

کتابخانه
۲۳۰۱۸۹۳

بهبود مهارت های

خودکارآمدی و تفکر انتقادی

در دانش آموزان دارای اختلال یادگیری

نسرين خواجگ حسني

۱۴۰۰

سرشناسه: خواجه‌حسینی، نسرین، ۱۳۷۱-
عنوان و نام پدیدآور: بهبود مهارت‌های خودکارآمدی و تفکر انتقادی در دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری/ نسرین خواجه‌حسینی.
مشخصات نشر: تهران: زنده اندیشان، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۱۴/۵ س.م. ۱۳۵۳۱/۵× ص.: مصور.;
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۱۸-۳۵-۳: ۸۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست: فیها
نویسی
یادداشت: کتانبامه: ص. ۱۲۱ - ۱۳۵.
موضوع: خودکارایی
Self-efficacy
تفکر انتقادی
Critical thinking
یادگیری -- اختلالات
Learning disabilities
شاگردان -- بهداشت روانی
Students -- Mental health
BF۶۳۷: رده بندی کنگره
۱۵۵/۳: رده بندی دهوی
۸۸۶۰۳۳۲: شماره کتابشناسی
ملی

@Entesharat_zendeandishan

بهبود مهارت‌های خودکارآمدی و تفکر انتقادی

در دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری

نسرین خواجه‌حسینی

طراح جلد: مریم سلمان پناه

چاپ اول: بهار ۱۴۰۱ / انتشارات: زنده‌اندیشان

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد / قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۱۸-۳۵-۳

● تهران: خیابان ملک- بن بست میر مجتهدی- پلاک ۴- طبقه اول

کلیه حقوق برای انتشارات زنده‌اندیشان محفوظ است.

فهرست

۳	فهرست
۷	پیشگفتار
۱۱	مقدمه

بخش اول : خودکارآمدی ۲۱

۲۳	مقدمه:
۲۷	خود و خودکارآمدی
۲۸	تعاریف خودکارآمدی
۳۰	خودکارآمدی خاص و خودکارآمدی عام
۳۱	رویکرد شناختی - اجتماعی خودکارآمدی
۳۳	مؤلفه های خودکارآمدی
۳۴	مفهوم خودکارآمدی
۴۰	اثرات خودکارآمدی بر کارکردهای روان شناختی
۴۰	تأثیر خودکارآمدی بر سطح انگیزش

بخش دوم : تفکر انتقادی ۴۹

۵۱	تاریخچه و مبانی نظری تفکر انتقادی
۵۳	تفکر انتقادی

۵۶	 مؤلفه‌های تفکر انتقادی
۶۰	 مؤلفه گرایشی تفکر انتقادی
۶۰	 مفهوم گرایش
۶۳	 گرایش‌های تفکر انتقادی
۶۴	 سنجش گرایش‌های تفکر انتقادی
۶۵	 رابطه مؤلفه مهارتی و مؤلفه گرایشی تفکر انتقادی
۶۹	 تمایز تفکر انتقادی از مفاهیم دیگر

بخش سوم: ختلال یادگیری ۷۳

۷۵	 مقدمه
۷۶	 تعاریف اختلال یادگیری
۸۰	 یادگیری ریاضی
۸۴	 اختلالات یادگیری ریاضی
۸۶	 گروه‌های اختلال یادگیری ریاضی
۸۸	 ویژگی‌های دانش‌آموزان دارای اختلال ریاضی
۸۸	 آشفتگی در روابط فضایی
۸۸	 حس ضعیف در مورد تصویر بدنی
۸۹	 مشکل در توانایی ادراکی - بینایی و حرکتی - بینایی
۹۰	 ضعف در مفاهیمی چون زمان و جهت گیری
۹۰	 مشکل در حافظه
۹۱	 اضطراب ریاضی

- ۹۲..... سبب شناسی اختلالات یادگیری ریاضی
- ۹۳..... عوامل ژنتیکی
- ۹۳..... عوامل عصب شناختی
- ۹۸..... عوامل حرکتی
- ۹۹..... عوامل شناختی
- ۱۰۰..... پردازش آوا شناسی
- ۱۰۱..... فراشناخت
- ۱۰۲..... عوامل محیطی
- ۱۰۳..... عوامل عاطفی
- ۱۰۵..... معرفی چرخه یادگیری
- ۱۰۶..... چرخه یادگیری:
- ۱۱۴..... مروری بر تحقیقات داخلی
- ۱۱۸..... مروری بر تحقیقات خارجی
- ۱۲۱..... منابع:

پیشگفتار

ناتوانی یادگیری یا اختلال در یادگیری یکی از مشکلات دانش‌آموزان ابتدایی است که مانع یادگیری دانش‌آموزان می‌شود، البته دانش‌آموزانی که دچار این اختلال‌ها هستند، از لحاظ هوش و ذهنی هیچ مشکلی ندارند و حتی برای یادگیری تنبل و بی‌انگیزه نیستند، برعکس این کودکان به یادگیری مشتاق هستند ولی به دلیل اختلالاتی که دارند نمی‌توانند آن طور که باید به یادگیری علاقه نشان دهند. ویژگی اصلی دانش‌آموزان دارای مشکلات یادگیری که خیلی واضح است مشکلات مربوط به توجه و تمرکز، مشکلات مربوط به مهارت‌های حرکتی، مهارت‌های ادراکی، مشکلات مربوط به پردازش اطلاعات، مهارت اجتماعی، زبان شفاهی، زبان نوشتاری، خواندن و ریاضیات است، علائم و نشانه‌ها این است که در یک یا چند درس فقط مشکل دارند نه در همه دروس و از نظر هوشی و توانایی ذهنی در سطح متوسط و بالاتر هستند. دانش‌آموزان دارای مشکلات ویژه یادگیری، از نظر شنوایی، بینایی و جسمی سالم هستند از نظر عاطفی و فرهنگی کاملاً نرمال هستند و فقط در برخی از فرایندهای پایه روانشناختی مثل حافظه، دقت و تمرکز دچار مشکل هستند و شیوع‌شان در پسران بیشتر

از دختران هست، معمولاً در مدارس افت تحصیلی دارند. تدریس موفق، تدریسی است که بر مبنای نحوه یادگیری دانش‌آموزان مبتنی شده باشد. آشنایی با چرخه یادگیری به مدرسان کمک می‌کند که با درک بهتر از مراحل این چرخه، مباحث درسی را هر چه موثرتر ارائه کنند. چرخه یادگیری بر چهار مرحله استوار شده است: تجربه، بازتاب و تأمل، مفهوم سازی و سرانجام، کاربرد. از زمان ارائه مدل چرخه یادگیری در دهه ۱۹۶۰، این مدل کانون توجه بسیاری از بررسی‌ها و مطالعات بوده است که هدف از طرح ریزی و اجرای آنها، ارزیابی میزان تاثیرگذاری این الگو بوده است. همه الگوهای چرخه یادگیری پیشنهادی در ادبیات مربوطه نتیجه‌تئوری یادگیری سازنده نگار هستند که ادعا می‌کند دانش‌آموزان خود باید به خلق دانش بپردازند. الگوی چرخه یادگیری معلمان را قادر می‌سازد تا مجموعه‌ای از فعالیت‌هایی را که برای دانش‌آموزان معنی‌دار هستند فراهم کرده و به دانش‌آموزان در تمرین مهارت‌های تفکر انتقادی و خودکارآمدی کمک می‌کند. ایجاد تفکر انتقادی که جزء جدایی‌ناپذیر هر نظام آموزشی است، را می‌توان از اهداف اساسی تعلیم و تربیت در سطح جهانی دانست. به دلیل آن که گرایش افراد به تفسیر اطلاعات در یادآوری اطلاعات نیز تأثیر می‌گذارد؛ اتخاذ روش‌هایی که انگیزه و علاقه دانش‌آموزان را تقویت کرده و با ایجاد چالش در فرآیندهای فکری، منفعل و محتاط بودن را به تبادل نظر و تفکر فعال تغییر دهد، امری ضروری است. در اغلب مدارس فقط بر مهارت‌های خواندن، نوشتن و حساب کردن تأکید می‌شود؛ درحالی که این

مهارت‌ها ذاتاً دارای ارزش نیستند و در تعلیم و تربیت تهی از فضیلتند. تفکر اصطلاحی است که در میان عامه مردم کما بیش رواج دارد و همه آن را به نوعی به کار می‌برند، گرچه ممکن است برداشت درستی از آن نداشته باشند. با بررسی تعاریف مختلف می‌توان نتیجه گرفت که تفکر در مفهوم وسیع کلمه به معنای جست و جوی شعور و آگاهی است، شعوری که هم معطوف به دست یابی به معرفت موجود و ارزشیابی آن است و هم معطوف به تولید معرفت جدید. دیدگاه‌های مختلفی درباره تفکر وجود دارد که می‌توان آن‌ها را در دو دیدگاه کلی خلاصه کرد: دیدگاهی که معتقد است تفکر امری واحد نیست، در ابعاد و انواع گوناگون و به شکل‌های مختلفی بروز می‌کند و دارای ماهیت‌های متفاوتی است. طرفداران این دیدگاه اغلب به جای تعریف و تحلیل تفکر، به ابعاد و انواع آن توجه دارند و آن را به اجزاء مختلفی، مانند تداعی آزاد، خیال بافی، تفکر عملی، تفکر منطقی، حل مسأله، تفکر خلاق و تفکر انتقادی تقسیم می‌کنند. گیلفورد در تحلیل تفکر تحت عنوان «عملیات ذهنی» آن را به دو مقوله متمایز از هم تقسیم می‌کند: تفکر همگرا که روابط و مشابهت‌ها را به وجود می‌آورد و تفکر واگرا که تفکری خلاق و زیایست. تفکر انتقادی عبارت است از تفکری که در آن فرد همواره افکار و قضاوت‌های خود و دیگران را از اساس مورد تردید و سوال قرار دهد و از طریق مشاهده، آزمون و سنجش کنترل شده بی‌طرفانه به حقیقت امور و ارزیابی دست یابد. عقاید خودکارآمدی برآرزوها و تلاش برای دستیابی به هدف، سطح

انگیزش، گذر از مصایب، مقاومت در برابر مشکلات و موانع، کیفیت تفکر تحلیلی، اسناد علی برای موفقیتها و شکستها و آسیب پذیری از استرس و افسردگی تأثیر می‌گذارد. قوت عقاید فرد در مورد مؤثر بودن خودشان بر اینکه آیا آنها برای هماهنگی و سازش با موقعیت‌های داده شده تلاش می‌کنند تأثیر می‌گذارد. خودکارآمدی درک شده نقش تعیین کننده ای بر خود انگیزی افراد دارد. زیرا باور خودکارآمدی بر گزینش اهداف چالش آور، میزان تلاش و کوشش در انجام وظایف، میزان استقامت و پشتکاری در رویارویی با مشکلات و میزان تحمل فشارها اثر می‌گذارد. باور خودکارآمدی از طریق این تعیین کننده ها بر رفتار انسان نقش اساسی را ایفا می‌کند.

یکی دیگر از جلوه های مسئله خود کارآمدی، تأثیر آن بر موفقیت یا عدم موفقیت است. افراد موفق معتقدند که می‌توانند به شکل موفقیت آمیز عمل نمایند و در واقع نیز چنین هستند. خود کارآمدی بر دشواری اهداف انتخاب شده توسط فرد تأثیر می‌گذارد بطوری که افراد دارای خودکارآمدی بالا به انتخاب اهداف چالش انگیز و دشوارتر می‌پردازند. علاوه بر این خودکارآمدی بر میزان سعی و کوششی که فرد در یک فعالیت از خود نشان می‌دهد و مدتی که فرد می‌تواند در برابر کارها و تکالیف مشکل استقامت و پایداری نشان دهد، تأثیر می‌گذارد.